

Свистун О.М. Проблеми екологічного оподаткування в Україні / Розвиток соціально-економічних систем у трансформаційних умовах : Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. студентів і молодих учених (м. Бердянськ, 1-2 лютого 2017 р). – Бердянськ : Видавець Ткачук О.В., 2017. – 244 с. – С. 51-52. ISBN 978-617-7291-87-8

Свистун О.М.

Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

ПРОБЛЕМИ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Сучасний стан екології в Україні є критичним та характеризується недопустимо високим рівнем використання природних ресурсів, значним забрудненням екологічних систем, що в свою чергу є причиною стрімкого погіршення здоров'я населення, перешкоджає розвитку економіки та створює загрозу національній безпеці держави [1].

Метою введення екологічного податку та рентної плати до податкової системи України є наповнення державного бюджету, а також зміна структури економіки в напрямку екологізації та ресурсозбереження. Проте, система екологічного оподаткування, що діє на сьогодні в нашій країні, не спроможна в повній мірі досягнути поставленої мети. А саме:

- не виконується компенсаційна функція, тобто кошти, що надходять від сплати податку не компенсують збитки завдані навколишньому природному середовищу;
- система оподаткування не стимулює ефективне використання природних ресурсів великими підприємствами;
- неврегульоване та непрозоре використання надр;
- відсутність обмежень щодо обсягу викидів дозволяє суб'єктам господарювання безперешкодно забруднювати навколишнє природне середовище;
- недостатній обсяг видатків на покращення екологічної ситуації в країні;
- відсутність ефективного видобутку і використання корисних копалин.

Щоб вирішити вищезазначені проблеми, необхідно збільшити частку надходжень від сплати екологічного податку до бюджету та спрямувати акумульовані кошти на відновлення природних ресурсів й екологічної ситуації.

Для ефективного використання ресурсів великими підприємствами необхідно запровадити штрафи. Це сприятиме технологічним змінам у виробництві і економії сировини, таким чином більшість виробників зменшать обсяги забруднення.

Не менш ефективною, була б політика пільгового оподаткування. Пільги можуть застосовуватись для підприємств, що інвестують у процес виробництва продукцію, яка є екологічно сприятливою, а також які мають позитивну динаміку в мінімізації забруднень [2].

Дієвим засобом для зменшення забруднення навколишнього середовища є переробка викидів. Адже у відходах теж закладені ресурси, утилізація яких сприятиме не лише покращенню екологічної ситуації, а й збільшенню робочих місць, що наразі є дуже актуальним питанням в Україні.

Отже, ефективність системи екологічного оподаткування може стати дієвим інструментом стимулювання раціонального використання природних ресурсів та покращення екологічної ситуації в країні. Дієвою дана система оподаткування буде лише в тому випадку, коли ставки податку будуть такими, що суб'єктам господарювання вигідніше буде спрямувати свою діяльність в сприятливому для навколишнього середовища напрямі, ніж сплачувати штрафи.

Джерела та література

1. Цимбалюк І.О. Ефективність реформування вітчизняної системи екологічних платежів / І.О. Цимбалюк // Економічний вісник університету: збірник наукових праць уч. та ас. – Переяслав-Хмельницький: ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», 2013. – Випуск 20/1. – С. 186-195. (РИНЦ).
2. Гусятинська А.М. Сучасні напрямки вирішення проблеми твердих побутових відходів / А.М. Гусятинська, Т.М. Чорна // Збірник наукових праць «Економіка. Екологія. Управління». – Ірпінь, 2012. – С. 253-264.